

Historyczne pojecie filozofii.

Referat wygłoszony w sekcji filozoficznej XI. Zjazdu
lekarzy i przyrodników polskich .

Kraków, 19. lipca, 1911.

Wszelkie

W 12

Znane są trudności, na które napotyka określenie ~~jakiegokolwiek nauki~~ //
~~pojęć, których sami nie konstruujemy, lecz pojęcia filozofii.~~ To też radzą so-
bie filozofowie zwykle w ten sposób, że ~~nie~~ , podając określenie filozofii,
nie tyle mówią, czym filozofia jest, ile wyrokują, czym filozofia być powin-
na. Z tem lżejszem czynią to sercem, że zastanawianie się nad określeniem
rzeczy, którą zamierza ktoś czynić albo uprawiać, w oczach wielu uchodzi za
marnowanie czasu na "wstępne niejako formalności" albo na strony zewnętrzne
i uboczne sprawy. To też, pragnąc przystępywać jaknajszybciej do rzeczy samej,
filozofowie , pisząc czy wykładając , załatwiają się z samem pojęciem filozo-
fii zazwyczaj w kilku słowach lub zdaniach, w których zamykają poniekąd in-
nuce "cały swój program filozoficzny , nie kusząc się wcale na uzasadnienie
obranego określenia. Filozofia bada istotę wrzechrzeczy, ^{poglądu na świat} mówią jedni: dru-
dzy każą jej być poglądem na życie ; jeszcze inni ~~każą~~ pragną, by zbierała
i do wspólnego mianownika sprowadzała ostateczne wyniki uogólnienia , ~~do~~

The first part of the document discusses the general principles of the organization and its objectives. It outlines the mission and vision statements, which are central to the organization's identity. The text emphasizes the importance of transparency and accountability in all activities.

The second part of the document details the organizational structure and the roles of various departments. It describes the hierarchy and the reporting lines, ensuring that each member understands their responsibilities and how they contribute to the overall goals.

The third part of the document focuses on the financial aspects of the organization. It provides a comprehensive overview of the budget, revenue sources, and expenditure patterns. This section is crucial for understanding the financial health and sustainability of the organization.

The fourth part of the document addresses the human resources and the development of the workforce. It discusses the recruitment process, training programs, and the importance of continuous learning and skill development for the organization's success.

The fifth and final part of the document summarizes the key findings and recommendations. It highlights the strengths and weaknesses of the organization and provides actionable insights for future growth and improvement.

Nasuwa się zarzut, że szukanie odpowiedzi na takie pytanie jest rzeczą zupełnie bezpłodną, albowiem chodzi tu o liczne ekwiwokacje, którym podlega wyraz filozofia, a szukanie czynnika, wspólnego znaczeniom wyrazów wieloznacznych, nie może prowadzić do celu. ~~Ktoś zdaje sobie / powie / że /~~ Ale zarzut ten nie jest całkiem trafny. Jeśli bowiem ekwiwokacja nie jest czemś przypadkowym czysto, można przecież obrać sobie za przedmiot badania ~~kwęsz /~~ właśnie genezę takiej nieprzypadkowej ekwiwokacji, dociekając, jakimi to drogami wyraz o pewnym znaczeniu przybrał z czasem obok swego pierwotnego także inne znaczenia. A przed przeprowadzeniem chociażby wstępnych tego rodzaju poszukiwań trudno nawet w danym wypadku orzec, czy jakaś ekwiwokacja jest przypadkowa tylko, czy też nieprzypadkowa? Któż powie, czy przypadkowo tylko wyraz kurek albo zamek ma owe znane dwa znaczenia? Aby na to pytanie odpowiedzieć, trzeba rozpatrywać sprawę ^{ze stanowiska} ~~z~~ ~~ze stanowiska~~ językowego rozwoju języka jak też dziejów kultury, obyczajów, urządzeń itp.

Bardzo wiele przemawia zatem, tak iż można przyjąć to bez wahania, że ekwiwokacje, ^{którym} ~~jeżeli istotnie~~ podlega ~~im~~ wyraz filozofia, nie są natury przypadkowej. A w takim razie śledzenie nici, wiążących i łączących różne znaczenia tego tak często używanego i nadużywanego wyrazu, może być rzeczą nietyl-

The first part of the document is a list of names and titles, including:

 1. [Name], [Title]

 2. [Name], [Title]

 3. [Name], [Title]

 4. [Name], [Title]

 5. [Name], [Title]

 6. [Name], [Title]

 7. [Name], [Title]

 8. [Name], [Title]

 9. [Name], [Title]

 10. [Name], [Title]

 11. [Name], [Title]

 12. [Name], [Title]

 13. [Name], [Title]

 14. [Name], [Title]

 15. [Name], [Title]

 16. [Name], [Title]

 17. [Name], [Title]

 18. [Name], [Title]

 19. [Name], [Title]

 20. [Name], [Title]

 21. [Name], [Title]

 22. [Name], [Title]

 23. [Name], [Title]

 24. [Name], [Title]

 25. [Name], [Title]

 26. [Name], [Title]

 27. [Name], [Title]

 28. [Name], [Title]

 29. [Name], [Title]

 30. [Name], [Title]

 31. [Name], [Title]

 32. [Name], [Title]

 33. [Name], [Title]

 34. [Name], [Title]

 35. [Name], [Title]

 36. [Name], [Title]

 37. [Name], [Title]

 38. [Name], [Title]

 39. [Name], [Title]

 40. [Name], [Title]

 41. [Name], [Title]

 42. [Name], [Title]

 43. [Name], [Title]

 44. [Name], [Title]

 45. [Name], [Title]

 46. [Name], [Title]

 47. [Name], [Title]

 48. [Name], [Title]

 49. [Name], [Title]

 50. [Name], [Title]

 51. [Name], [Title]

 52. [Name], [Title]

 53. [Name], [Title]

 54. [Name], [Title]

 55. [Name], [Title]

 56. [Name], [Title]

 57. [Name], [Title]

 58. [Name], [Title]

 59. [Name], [Title]

 60. [Name], [Title]

 61. [Name], [Title]

 62. [Name], [Title]

 63. [Name], [Title]

 64. [Name], [Title]

 65. [Name], [Title]

 66. [Name], [Title]

 67. [Name], [Title]

 68. [Name], [Title]

 69. [Name], [Title]

 70. [Name], [Title]

 71. [Name], [Title]

 72. [Name], [Title]

 73. [Name], [Title]

 74. [Name], [Title]

 75. [Name], [Title]

 76. [Name], [Title]

 77. [Name], [Title]

 78. [Name], [Title]

 79. [Name], [Title]

 80. [Name], [Title]

 81. [Name], [Title]

 82. [Name], [Title]

 83. [Name], [Title]

 84. [Name], [Title]

 85. [Name], [Title]

 86. [Name], [Title]

 87. [Name], [Title]

 88. [Name], [Title]

 89. [Name], [Title]

 90. [Name], [Title]

 91. [Name], [Title]

 92. [Name], [Title]

 93. [Name], [Title]

 94. [Name], [Title]

 95. [Name], [Title]

 96. [Name], [Title]

 97. [Name], [Title]

 98. [Name], [Title]

 99. [Name], [Title]

 100. [Name], [Title]

ko teoretycznie ciekawką, lecz także praktycznie, o ile chodzi o wyznaczenie filozofii miejsca w umysłowym życiu narodów. A ten interes teoretyczny i praktyczny nabrać musi tem większego znaczenia, jeżeli się okaże, że różnych znaczeń, przywiązywanych do wyrazu filozofia, ^u niepodobna znąć bezwzględnie za wynik ekwiwokacji wyrazu.

Bo że są tu ^{liczne} ekwiwokacje, jest rzeczą powszechnie wiadomą. Jeżeli ^{wyraz} filozofia ^{żądza wiedzy} etymologicznie i pierwotnie znaczy tyle co zamiłowanie do mądrości, i jeżeli następnie nabrał znaczenie tego, co temu zamiłowaniu czyni zadość i je zaspokoja, a więc znaczenie samej mądrości, wiedzy, nauki, mamy tu przykład ekwiwokacji, powsta^ałej za pośrednictwem określonego stosunku, w jakim zamiłowanie albo też do rzeczy, którym daje początek nie i pragnienie pozostaje do środka zaspakajającego je, przykład, obok którego można postawić liczne inne, że wspomnę o „filantropii” /: miłość ludzi - działanie wynikające z miłości ^{do} ludzi i czyniące zadość tej miłości:/, albo o „filharmonii” /: zamiłowanie do muzyki- ^{powstałe dzięki temu za-} instytucje, ^{którym to zamiłowanie daje} początek ^{miłowaniu i zaspakajające je:/.}] Któż jednak potrafi z równą łatwością wykazać, że ekwiwokacją jest także używanie wyrazu filozofii wraz w znaczeniu mówimy o filozofii prawa i ^{filozofii} filozofii mowy a zarazem o filozofii chłopca, z całym spokojem wyczekującego śmierci swych najbliższych lub nawet śmierci własnej? I czy w ogóle tak łatwo można rozstrzygnąć ^{pytanie}, czy mamy

8 o Janie do wypt. historyi z 1912/17

Tak co uziś w Anglii

Wystarczy w tej mierze znać pierwsze, najwcześniejsze znaczenia wyrazu. Po raz pierwszy u Herodota: Krezus mówi do Solona, iż słyszał o nim że filozofując /: philosopheon:/przez wiele krajów podróżował celem ich oglądania /: theories heneken:/ - Thukydides kładzie Periklesowi w usta słowo: philosophoumen aneu ~~§§§~~ malakias. - O Pytagorasie opowiadają, że nie chciał się nazywać sophos, mędrzec, lecz philosophos, a całkiem niewątpliwie i Platon powiada, że sophia tylko bogowie posiadają, ludzie mogą być tylko philosophoi. §§§ W innym miejscu mówi, że ani mądry ani niewykształcony /: amathes:/ nie filozofują, lecz tylko, którzy w pórodku stoja. - Wszystkim tym znaczeniom t wspólne, że oznaczają dążenie do mądrości, zamiłowanie mądrości, - w przeciwieństwie do filozofów nazywano mędrców sophoi, zbro też sophistami- bo wyraz ten ~~§§~~ nie miał zrazu tego pgaruliwego zabarwienia, którego nabrał dzięki piom Platonu.

U Platona jednak już inie znaczenie: philosophia tyle co wiedza, nauka. Więc to, co zaspokaja dążenie do wiedzy, mądrości. Mówo o geometrii lub jakiejkolwiek iniej nauce /: peri geometrian e tina allen philosophian.:/ Arystoteles tak samo, używając zamiast philosophia też wyrazy sophia. Philosophią jest matematyka, etyka, fizyka, poetyka. Wśród nauka wszystkich jedna nazywa się pierwszą: he prote philosophia. Mianowicie każda nauka, wiedza naukowa różni się od wiedzy potocznej, tem, że bada podstawy, albo jak dzisiaj mówimy, przyczyny. Otóż badając podstawy można się cofnąć aż do pierwszych, ostatecznych, wszystkim rzeczom wspólnym pod

staw, hai protai archai - tem zajm je się he prote philosophia. Nazywają też philosophia niekiedy bez dodatku mówiąc, że jest to nauka, którą uprawia filozof /: he tou philosophou episteme:/ - Naukę tę nazwano później metafizyką, z przyczyny czysó zewnętrzných, mianowicie w spixie dzieł Arystotelesa umieszczono rozprawy z zakresu tej nauki po fizycznych p acach i objęto krótko: Ta meta ta physika. Stąd się wzięło, że nazwa filozofii niekiedy wprost zlewa się z nazwą metafizyka. -

Barziej prak yczne znaczenie wyrz filozofii nabrał u Stoików i Epikurejczykw. Epikuros n.p. wprost rozumie przez filozofię rozumne dążenie do szczęścia.

W wiekach średnich nazwą filozofii obejmowano wszelką wiedzę, którą ożna zdobyć przyrodzonem światłem rozumu, scientia saecularis, naukę §§§ świecką, w przeciwieństwie do teologii.

i "nienaukowy" ocena pewnych czy to rodzajów czy kierunków filozofii, ile że reprezentanci filozofii naukowej z pewnem lekceważeniem spoglądają na filozofia nienaukową, nawet ~~z~~ niechętnie godzą się ² faktem, że i ona nosi nazwę filozofii, której używania radziby jej zakazać. ~~Reprezentanci filozofii naukowej~~ Filozofia naukowa zadowala się zakresem znacznie skromniejszym od nienaukowej, albowiem wyłącza z swych granic wszystko, co się nazywa metafizyką w znaczeniu, w jakim Kant tego wyrazu używa, a często też nie uznaje teorii poznania czyli epistemologii. Uważa za prawowitą dziedzinę filozofii tylko te zagadnienia, które można opracowywać metodą ściśle naukową, kierującą się i podlegającą w filozofii tym samym zasadom, co w matematyce lub fizyce albo w naukach przyrodniczych biologicznych. A w nauce nie wolno powoływać się na jakiegokolwiek intelektualne wyobrażenie, na bezpośrednie ujmowanie rzeczywistości, a tem mniej na chwytanie ~~wprost/absolutu~~ w sposób jakiś intuicyjny absolutu, bo są to rzeczy, wkraczające w zakres poezji, ~~fałsi~~ fantazy, ostatecznie wiary i przekonań osobistych, a nie dające się ani zrozumieć, ani dowieść, ani zanalizować myśleniem dyskursywnem, ściśle metodycznem.

Można być z przekonania i z powołania zwolennikiem filozofii naukowej i ją wyłącznie uprawiać, - ale nie można zamukać oczym na fakt, że taka filo-

The first part of the document is a list of names and titles, including:

 1. Mr. J. H. ...

 2. Mr. ...

 3. Mr. ...

 4. Mr. ...

 5. Mr. ...

 6. Mr. ...

 7. Mr. ...

 8. Mr. ...

 9. Mr. ...

 10. Mr. ...

 11. Mr. ...

 12. Mr. ...

 13. Mr. ...

 14. Mr. ...

 15. Mr. ...

 16. Mr. ...

 17. Mr. ...

 18. Mr. ...

 19. Mr. ...

 20. Mr. ...

 21. Mr. ...

 22. Mr. ...

 23. Mr. ...

 24. Mr. ...

 25. Mr. ...

 26. Mr. ...

 27. Mr. ...

 28. Mr. ...

 29. Mr. ...

 30. Mr. ...

 31. Mr. ...

 32. Mr. ...

 33. Mr. ...

 34. Mr. ...

 35. Mr. ...

 36. Mr. ...

 37. Mr. ...

 38. Mr. ...

 39. Mr. ...

 40. Mr. ...

 41. Mr. ...

 42. Mr. ...

 43. Mr. ...

 44. Mr. ...

 45. Mr. ...

 46. Mr. ...

 47. Mr. ...

 48. Mr. ...

 49. Mr. ...

 50. Mr. ...

 51. Mr. ...

 52. Mr. ...

 53. Mr. ...

 54. Mr. ...

 55. Mr. ...

 56. Mr. ...

 57. Mr. ...

 58. Mr. ...

 59. Mr. ...

 60. Mr. ...

 61. Mr. ...

 62. Mr. ...

 63. Mr. ...

 64. Mr. ...

 65. Mr. ...

 66. Mr. ...

 67. Mr. ...

 68. Mr. ...

 69. Mr. ...

 70. Mr. ...

 71. Mr. ...

 72. Mr. ...

 73. Mr. ...

 74. Mr. ...

 75. Mr. ...

 76. Mr. ...

 77. Mr. ...

 78. Mr. ...

 79. Mr. ...

 80. Mr. ...

 81. Mr. ...

 82. Mr. ...

 83. Mr. ...

 84. Mr. ...

 85. Mr. ...

 86. Mr. ...

 87. Mr. ...

 88. Mr. ...

 89. Mr. ...

 90. Mr. ...

 91. Mr. ...

 92. Mr. ...

 93. Mr. ...

 94. Mr. ...

 95. Mr. ...

 96. Mr. ...

 97. Mr. ...

 98. Mr. ...

 99. Mr. ...

 100. Mr. ...

-7-

"Filozofia Krasnicka" | Filozofia i nauka

zofia "nienaukowa" istniała i istnieje. I wobec tego powstaje właśnie pytanie, można podać czy ~~istnieje~~ jakieś pojęcie filozofii, któreby ~~pozwoliło ujawnić to, co~~ jest ~~wspólnego~~ sprostano tak zasadniczo odmiennym a nawet przeciwnym sposobom pojmowania filozofii.

Analogiczne pytanie powstaje wobec innego przeciwieństwa ~~filozofii~~ w pojmowaniu filozofii, polegającego na tym, że jedni ~~wyznają~~ ^{łączą} filozofię ~~z~~ jaknajściślej z życiem praktycznym, inni zaś pragnęliby ją od tego życia jaknajbardziej odsunąć. Dla pierwszych filozofia jest poglądem na życie, czy to albo przynajmniej taki pogląd sobą obejmuje, naukowym czy nienaukowym, dla drugich filozofia jest czysto teoretyczną działalnością umysłu ludzkiego, nie mającą ^a nic wspólnego z kształtowaniem życia i form, w których się ono odbywa. ~~Platon mogą być przykładem pierwsze~~ go, Descartes, Berkeley ~~drugiego kierunku.~~

Takich przeciwieństw albo przynajmniej różnic w pojmowaniu filozofii ~~istnieje~~ istnieje więcej. Jedni sądzą, że do niej można zaliczyć tylko takie zagadnienie, które cechuje pewne ogólność, dzięki której przeciwstawiają się zagadnieniom szczegółowym — ~~wymienić tu można Ribota i i~~ — drudzy nawet tak szczegółowe z wszech miar nauki, jak psychologię nie wahają się zaliczać do filozofii. Inne przeciwieństwo dotyczy stosunku filozofii do teologii, je-
~~Albo: Według jednych filozofia nie posiada przedmiotu różnego od przedmiotów nauk szczegółowych, szcze inne ujawnia się, gdy się stawia~~

zofia nienaukowa istniała i istnieje; ~~nie tracąc wcale gruntu pod nogami i~~
~~tylko w pewnych okresach~~ a jeżeli zwalczają ją przedstawiciele filozofii nau-
kowej, może się pocieszyć tem, że twórcy poglądów na świat, czy to nazywają
się ~~Hegel~~ Spinoza czy Hegel

kwestję uzdolnienia filozoficznego i t . d.

Wszystkie te różne poglądy - zaledwie szkicowo tu dotknięte - na filozofię występowały wraz z odpowiadającymi im filozofiami kolejno w ciągu wieków . Żaden z tych poglądów, wzięty dla siebie, nie może dostarczyć sposobu takiego określenia filozofii, ~~które~~ któreby wszystkie te rodzaje i kierunki filozofii obejmowało. Określenia takiego trzeba zatem szukać poza temi poglądami.

Wskazówki, co do kierunku w jakim te poszukiwania winny się poruszać, dostarczyć może rozważenie najbardziej sobie przeciwnych ~~tych~~ sposobów pojmowania filozofii, sformułowanych w przeciwieństwie filozofii naukowej i nienaukowej, filozofii pozytywnej i filozofii, będącą t. zw. poglądem na świat metafizyka. Pamiętając o tem przeciwieństwie, nie będziemy ~~szukali~~ ~~pojęcia~~ mogli podciągnąć ~~filozofii~~ ~~w/tych~~ ~~pojęcia~~ ~~filozofii~~ ~~możli~~ ~~w/tych~~ ~~poję~~ pod ogólniejsze pojęcie nauki, ani też z treści pojęcia filozofii bezwzględnie naukę wyłączyć.

Pragnąc sformułować takie określenie filozofii, które by uwzględniało wszystkie rodzaje i kierunki ~~filozofii~~ ~~o których~~ ~~istnieniu~~ ~~pouczania~~ ~~historia~~ ~~filozofii~~, będziemy musieli unikać tak jednej jak i drugiej jednostronności, a znaleźć mianownik wspólny dla filozofii naukowej i nienaukowej.

The first part of the document is a list of names and titles, including:

 1. Mr. J. H. ...

 2. Mr. ...

 3. Mr. ...

 4. Mr. ...

 5. Mr. ...

 6. Mr. ...

 7. Mr. ...

 8. Mr. ...

 9. Mr. ...

 10. Mr. ...

The second part of the document contains a detailed report or account, starting with:

 I have the honor to acknowledge the receipt of your letter of the 15th inst. and in reply to inform you that the same has been forwarded to the proper authorities for their consideration.

 The report continues with a description of the situation and the actions taken to address the matter. It mentions various departments and the progress of the investigation.

 I am, Sir, very respectfully,

 Yours obediently,

 J. H. ...

Chodzi teraz o to, by wyznaczyć filozofii miejsce wśród ~~innych~~ wytworów
ducha ludzkiego. Inne te wytwory można sprowadzić do dwóch wielkich działów,
służą wytworom
Jeden obejmuje wytwory, które ~~sa/jakby/~~ wchodzi w skład ~~tych~~ wytworów ~~dzia-~~
ich
drugiego jako wspomnianą właśnie sposoby ujmowania i utrwalania, przeka-
zywania. Należy tu przede wszystkim ^{wytwoy służące umożliwieniu życia ducha, jako} mowa, ~~dalej~~ ^{wszelkie inne} środki komuniko-
wania sobie wytworów ducha, biorąc komunikowanie się w znaczeniu najszerszym
druk, więc
Więc pismo i wszelkie sposoby przesyłania pisma i druku; należą tu ~~też~~ ^{więc}
także wytwory ducha ludzkiego, znane jako maszyny, w ogóle wszystkie środ-
ki techniczne w tem najszerszym znaczeniu, w którym także i ^{mowa} pismo pod
to pojęcie podpadają. Rzecz jasna, że pośród wytworów ducha ludzkiego, do
O nim też już mówić nie będziemy.
tego działu należących, filozofii szukać nie należy. Wchodzi ona w skład dru-
giego działu, który obejmuje sobą cztery wielkie grupy wytworów, mianowicie
^{miata} religie, sztukę, naukę, ^{organizacji życia} działalność praktyczną. [Aristoteles]

Sądzę iż nikt się nie będzie gorszyć, słysząc, że religię zaliczam do
wytworów ducha ludzkiego/. Czyniąc bowiem tak, bynajmniej nie przesądzam
kwestyi, o ile ostateczne źródło tych wytworów leży poza duchem ludzkim. Ale
kto przyjmuje objawienie ^{nasprzyrodzone}, nie może zaprzeczyć, że ono przepły-
wa przez duch ludzki, i że duch ludzki - w danym razie pod wpływem objawie-
nia i natchnienia, w mowie ludzkiej formułuje wierzenia religijne. To samo

The first part of the document is a list of names and titles, including "The Hon. Mr. Justice" and "The Hon. Mr. Justice". The text is written in a formal, legalistic style, typical of a court document or a formal report. The names are listed in a specific order, and the titles are used to denote the rank or position of each individual. The text is somewhat faded and difficult to read in some places, but the overall structure is clear.

The first part of the report deals with the general situation of the country and the progress of the work done during the year. It is followed by a detailed account of the work done in each of the various departments. The report concludes with a summary of the work done and a statement of the resources available for the next year.

The second part of the report deals with the work done in each of the various departments. It is followed by a detailed account of the work done in each of the various departments. The report concludes with a summary of the work done and a statement of the resources available for the next year.

Do: diagramy przebiegu filozofii ad nr 11

II 12

✓ Religia - Nauka	Nauka dawnego brzym Teoria
Teoria religii	Agonizacja Teologia
✓ Religia - Sztuka	Crise stwierdzenia <u>przekonania</u> , <u>straszona</u>
Sztuka religijna	Karmmedycystro
✓ Religia - Org. i psi.	Org. Karmunia
Koncepcja (organizacja religii)	Ubrzyd
✓ Sztuka - Org. i psi.	Sztuka <u>Teologia</u> , <u>organizacja</u> <u>religijna</u>
<u>organizacja</u> <u>religijna</u>	Wistnowstwo
✓ Sztuka - Nauka	Chety <u>stwierdzenia</u> <u>model</u> , <u>straszona</u>
Teoria sztuki	Kontakty literackie,
✓ Nauka - Org. i psi.	Etyka (Teoria <u>stwierdzenia</u> <u>religijna</u>)
Organizacja <u>pracy</u> <u>religijnej</u> <u>religijnej</u>	Agonizacja Technika, Higiena
Praktyka <u>stwierdzenia</u> <u>religijna</u>

Wszystko powyższe ma być do 14.10.1944

Wierzebia relig. - ^{Grady} Szt. Naukowy

Wierzebia relig. - Szt. Naukowy

Wierzebia relig. - Dzieła artysty

Wierzebia relig. - (orteposunie i rycin
(Orientalne))

Grady

Dzieła artyst. - (ortepos. (Orientalne))

Dzieła artyst. - Szt. Naukowe

Szt. Naukowe - (ortepos. (Orientalne))

nie można im jednak przyznać charakteru naukowego, albowiem brak im metodycznego uzasadnienia, tak że przedstawiają się nietylko jako wyraz czynności rozumowej dokonanej nad działalnością praktyczną jako jej przedmiotem, lecz Należy tu także wszelka nauka stosowana, jak technika *etc. in. istoty* jako bezpośredni wyraz samej tej działalności. Pomiędzy działalnością praktyczną a sztuką w pośrdku stoi wirtuozostwo, ale także sztuka tendencyjna, której zadaniem nadawania pewnego kierunku działalności praktycznej. Jako ogniwo łączące religię i działalność praktyczną należy pojmować wszelką organizację religijną a także zasady moralności religijnej; jako ogniwo łączące Naukę i sztukę zarówno Krytykę artystyczną, jak też teorię sztuki oraz czynnik estetycznej natury, ujawniające się w systematyce naukowej, w formułowaniu wyników badań, w t. zw. elegancji i architektonice naukowej.

Można w zakres każdego z tych czterech wytworów symbolizować kołem, przyczem koła tak należy rozmieścić, by środek każdego z nich leżał na jednym roku kwadratu, a promienie (równe) - były tak długie, by koła te na wzajem nasiebie zachodziły.

Łatwo spostrzedz, że owe ogniwa łączące poszczególne wytwory, są dwójakiego rodzaju. Jeden rodzaj powstaje wtedy, gdy jeden z wytworów staje się dla drugiego przedmiotem; drugiego rodzaju dostarczają nam te zjawiska i fakty które z natury swej zajmują pośrednie stanowisko pomiędzy dwoma wytworami,

Technis

R

W

Structure rely

S

Days

albo gdy ~~zawiera~~ pewne zjawiska zawierają czynniki należące do jednego i drugiego wytworu albo stojące pomiędzy dwoma ~~z~~ wytworami ~~po~~ pośrodku. I tak np. teologia jest ogniwem drugiego rodzaju, teoria religii zaś pierwszego.

Ale tak samo jak nauka może się zająć religią i jako przedmiot swój ją badać, może się też religia zająć ^{się} nauką, nauka może się stać przedmiotem religii, *(maksymalnie wolności)* gdy się n.p. odnosimy do z obyczaj naukowych jako do darów bożych itp. W/d A

3 Z ogniw łączących religię i działalność praktyczną do rodzaju pierwszego należą przepisy i przykazania, w których postępowanie staje się przedmiotem wierzeń i dogmatów religijnych, a tak samo na odwrót ~~organizacje kościelne~~ *itd.* w których wierzenia i dogmaty religijne stają się przedmiotem działalności praktycznej; do ogniw drugiego rodzaju należy tutaj n.p. obrzęd wszelki, stojący w pośrodku między działalnością ~~praktyczną~~ *3 3* a religią, mieszczący w sobie coś z jednej i drugiej. Z ogniw, łączący ~~z~~ *3 3* naukę z działalnością praktyczną do pierwszego rodzaju należą ~~wspomniane już maksymy postępowania, który~~ systemy etyki naukowej, w których postępowanie jest przedmiotem naukowego rozważania, a na odwrót także wszelkie czynności, składające się na badanie ~~naukowe~~ *zadania w nauce, naukowe*, organizacja pracy naukowej itd, gdyż tutaj nauka staje się przedmiotem ~~praktycznej działalności~~ *3 3*. Do drugiego zaś rodzaju ogniw należy ze ~~względów wyżej wspomnianych wszelkie norma obyczajowa lub prawna, towarzyska itd., t zw.~~

The first part of the document is a list of names and titles, including:

 1. Mr. J. H. ...

 2. Mr. ...

 3. Mr. ...

 4. Mr. ...

 5. Mr. ...

 6. Mr. ...

 7. Mr. ...

 8. Mr. ...

 9. Mr. ...

 10. Mr. ...

 11. Mr. ...

 12. Mr. ...

 13. Mr. ...

 14. Mr. ...

 15. Mr. ...

 16. Mr. ...

 17. Mr. ...

 18. Mr. ...

 19. Mr. ...

 20. Mr. ...

 21. Mr. ...

 22. Mr. ...

 23. Mr. ...

 24. Mr. ...

 25. Mr. ...

 26. Mr. ...

 27. Mr. ...

 28. Mr. ...

 29. Mr. ...

 30. Mr. ...

 31. Mr. ...

 32. Mr. ...

 33. Mr. ...

 34. Mr. ...

 35. Mr. ...

 36. Mr. ...

 37. Mr. ...

 38. Mr. ...

 39. Mr. ...

 40. Mr. ...

 41. Mr. ...

 42. Mr. ...

 43. Mr. ...

 44. Mr. ...

 45. Mr. ...

 46. Mr. ...

 47. Mr. ...

 48. Mr. ...

 49. Mr. ...

 50. Mr. ...

 51. Mr. ...

 52. Mr. ...

 53. Mr. ...

 54. Mr. ...

 55. Mr. ...

 56. Mr. ...

 57. Mr. ...

 58. Mr. ...

 59. Mr. ...

 60. Mr. ...

 61. Mr. ...

 62. Mr. ...

 63. Mr. ...

 64. Mr. ...

 65. Mr. ...

 66. Mr. ...

 67. Mr. ...

 68. Mr. ...

 69. Mr. ...

 70. Mr. ...

 71. Mr. ...

 72. Mr. ...

 73. Mr. ...

 74. Mr. ...

 75. Mr. ...

 76. Mr. ...

 77. Mr. ...

 78. Mr. ...

 79. Mr. ...

 80. Mr. ...

 81. Mr. ...

 82. Mr. ...

 83. Mr. ...

 84. Mr. ...

 85. Mr. ...

 86. Mr. ...

 87. Mr. ...

 88. Mr. ...

 89. Mr. ...

 90. Mr. ...

 91. Mr. ...

 92. Mr. ...

 93. Mr. ...

 94. Mr. ...

 95. Mr. ...

 96. Mr. ...

 97. Mr. ...

 98. Mr. ...

 99. Mr. ...

 100. Mr. ...

Stosowanie nauki celem osiągnięcia praktycznych celów

wszelkie udzielanie wiedzy, nauczania, popularyzowanie jej itd, dalej właś-
nie wszelka nauka stosowana. Z ogniw łączą ych naukę ze sztukę do pierwszego
rodzaju należy wszelka teoria sztuki, albo na odwrót ilustracja naukowa,
model itd, artystycznie wykonany, bo tam sztuka staje się przedmiotem nauki,
a tu treść naukowa przedmiotem sztuki; do ogniw drugiego rodzaju zaś zaliczyć
wypada wspomnianą już krytykę literacką, która, należycie pojęta, ma w sobie
coś z pracy artysty i teoretyka naukowego. ~~Podobnie~~ Z ogniw łączących ~~naukę~~
4 sztukę i działalność praktyczną do pierwszo rodzaju należy sztuka tenden-
cyjna, w której pewne sposoby postępowania stają się przedmiotem artystyczne-
go opracowania, a tak samo wszelkie organizacje artystyczne, w których sztu-
ka jest przedmiotem działalności praktycznej. Do drugiego rodzaju należy tu
wirtuozostwo. ²⁾ ~~Nakoniec pomiędzy religią i działalnością praktyczną~~ ^{sztuka} jako ogniwa
pierwszego rodzaju mamy ~~przykazania religijne i ona odwrót organizacje~~
sztukę religijną, gdzie religia staje się przedmiotem sztuki, i cześć oddawa
na ~~artystom~~ ^{przynajmniej pośrednio} jako obrazom świętym itp, gdzie sztuka i jej twory stają się p
przedmiotem religii. Jako ogniwo drugiego rodzaju przytoczyć można kaznodziej-
stwo, mającego czynnik wspólny sztuki i religii ^(albo tańce religijne!)

Zbytecznym byłoby przeprowadzać szczegółowy dowód tezy, że te pośredni-
czące ogniwa i na wzajem za sobą łączą się przejściami różnego rodzaju. Roz-

ważając je nieco bliżej łatwo się o tem p zekonać. Ale pomijamy to, gdyż za nadto by nas oddaliło od naszej kwestyi, do której teraz możemy przystąpić.

Kwestya ~~tadotczy~~ wyznaczenie miejsca filozofii porśód wytworów ducha ludzkiego. A mówiąc o filozofii, mamy tu na myśli ciągle nie filozofia tę albo ową, lecz filozofia w historycznym jej pojęciu, obejmującym ~~całą różnorodność~~ ~~co~~ kiedykolwiek w rozwoju umysłowości ludzkiej ~~wy~~ jako "filozofia" wystąpiło i zdobyło sobie prawo obywatelstwa pod tą nazwą. Otóż zestawiając i porównując filozofia tak pojętą z omawianymi dotąd innymi wytworami ducha ludzkiego, widzimy, że ta niejednorodność historycznego pojęcia filozofii ~~po~~ ~~ehodzi~~ ~~właśnie~~ ~~stad~~, ~~ze~~ objawia się przede wszystkim w tem, że różne określenia i sposoby pojmwania filozofii bądź zbliżają ją bardziej do jednego lub drugiego z tych innych wytworów, bądź wprost ją z nim zlewają. Zatem: 1. Filozofia bywa określona jako nauka lub grupa nauk. 2. Niekiedy występuje filozofia jako to, co ma zaspokajać potrzebe metafizyczną umysłu ludzkiego, co więc ostatecznie zmierza do ujęcia absolutu, najistotniejszej istoty wśzechświata, rozwiązania zagadek bytu- a wtedy filozofia zbliża się wybitnie do religii, podającej ~~z~~ rozwiązanie tych zagadek dzięki objawieniu absolutu. 3. Czasem filozofia jest jakby poetyckiem jakimś a więc artystycznym zobrazo-

stkiego z jakiegoś wyższego, właśnie filozoficznego punktu widzenia. sub specie aeterni i. t. p.

Filozofia rozumie bowiem umiarkowanie
tym, którym i innych wyobrażeń a tym dyktam-
mentami się w każdej z nich, tak iż w Kościele
Kajdego nigdy nie ma się z nim

pogląd na świat

waniem wszechświata, jak u Fechnera albo Platona, a nawet gdy usiłuje być anstrakcyjną i pojeciową, tyle ma wspólnego z twórcami artysty, że ~~przez~~ można było ukuć słowo o poezji myślowej albo wprost, jak to czyni Nietzsche, twórczość filozofa na równi stawiać z twórczością artysty. 4. Znowu inną kładą nacisk na tę stronę filozofii, która się streszcza w pewnej postawie życiowej, pojmującej wszystko z jakiegoś wyższego, właśnie filozoficznego punktu widzenia, sub specie aeterni it.p.

Rzadko kiedy te różne sposoby pojmowania filozofii, te różne kierunki, w których poszczególne filozofie grawitować mogą, występują w odosobnieniu, same dla siebie. Najczęściej może zachodzi to tam, gdzie filozofie pojmuje się jako naukę. Zwykle jednak poszczególne określenia filozofii są tego rodzaju, że równocześnie zbliżają filozofie do dwóch z tych innych wytworów, ale znowu nie w równym stopniu. W filozofii Arystotelesa n.p. bardzo wyraźnie występuje czynnik naukowy, dalej życiowy, słabiej już ~~religijny~~, czynnik artystyczny, i religijny, a te dwa ostatnie czynniki znowu silniej wraz z życiowym występują u Platona, kosztem może czynnika naukowego. O ogromną przewagę czynnika naukowego odznacza się neoplatonizm, gdy tymczasem czynnik ten słabiej już występuje u Kartezjusza, u którego także czynnik życiowy jest bardzo nierozwinięty. Zupełny brak czynnika religijnego cechuje systemy niektó-

rch pozytywistów, u innych, jak u Comtea jednak go nie brak. Artystyczny moment występuje bardzo silnie w niemieckim idealizmie, spychając na drugi plan czynnik naukowy. Przykłady te wystarczą, by wyjaśnić, o co tu chodzi. i by uzasadnić, że filozofia, pojęta jako wytwór ducha ludzkiego, zajmuje stanowisko ^{w swym} pośrednie pomiędzy innymi utworami tego ducha, a to dzięki czynnikom, które ją spokrewniają z tymi innymi utworami według sposobów jej określenia w stopniu silniejszym lub słabszym. A łatwo też zauważyć, że te różne

~~Wob takiego stanu rzeczy nie można się dziwić, że stopnie spokrewnienia z innymi utworami dotyczą różnych działów samej filozofii. Logika najbardziej wyłączenie zbliża ją do nauki, a także psychologia, o ile do filozofii bywa zaliczana; metafizyka i wszystko, co się nazywa pogądem na świat, kręci jej grawitować bardziej ku religii i ku sztuce. Etyka zaś łączy ją najbezpośredniejszą działalnością praktyczną.~~

Pojmując w ten sposób filozofię jako wytwór ducha bardzo oczywiście złożony, który swymi składnikami poszczególnymi sięga w cztery poprzednio omawiany wytwory, można nie tylko tę niesłychaną różnorodność określeń filozofii historycznie ~~z~~ zrozumieć, lecz zarazem ująć je z jednego punktu widzenia wspólnego, który pozwala się wznieść ponad przeciwieństwa w określaniu filozofii i różne te określenia uważać za pewne jednostronności, które dopie

razem wzięte dają całkowity obrz z tego, co w ciągu wieków występowało pod ma-
nem filozofii. ~~To najjaskrawsze przeciwieństwo nie zy traktowaniem filozofii~~
~~jako nauki i jako czegoś stojącego poza nauką, wyjaśnia się teraz w sposób~~
~~całkiem prosty uwaga, że~~

jak to było dla starożytności bliżej rozumieć

Należy jednak postawić kwestyę, czy to, cośmy dotąd powiedzieli, wy-
starcza, by historycznie poj.cie filozofii odgraniczyć od poj.cia innych wytwor-
ów ducha. Można by się zapytać, czy w tem, cośmy powiedzieli, mieścisz już
differentia sepecifica poj.cia historycznego filozofii i jak ona brzmi.
Otóż aby na to odpowiedzieć, trzeba zważyć co następuje.

O poprzednich twórcach wykazaliśmy, że łączą się one mi zy sobą w taki
sposób, że jeden staje się przedmiotem drugiego, i że istnieją
przejściowe między nimi wytwory. Możemy niezawodnie i co do filozofii stwierd-
zić takie przejściowe ogniwa pierwszego rodzaju: Każdy inny wytwór może więc stać
przedmiotem filozofii, i dlatego przecież mówimy o filozofii sztuki, religii,
nauki, działalności praktycznej. I na odwrót, filozofia może stać się przed-
miotem, wejść w treść każdego z innych utworów. ~~Nie tylko religia może się~~
~~zająć filozofii~~ Mówimy wszak o treści filozoficznej poszczególnych religii, t.j.
o treści metafizycznej wierzeń religijnych; O filozoficznej treści nauki
mówimy tam, gdzie nauki dochodzą do swych ostatecznych uogólnień, lub gdzie

A nadto może sobie za przedmiot wziąć wprost filozofię. ^(chi stary kultur) 20
sięgają w głąb swych najpierwotniejszych założeń, formalnych i merytorycznych
Dzieła sztuki również mogą zawierać treści filozoficzne. Mamy poematy filo-
zoficzne, a nawet obrazy i symfonie filozoficzne. Jako przedmiot zaś działal-
ności praktycznej występuje filozofia w organizacjach filozoficznych, w naucza-
niu filozofii itp. Wszędzie więc mamy ten wzajemny stosunek co przy tamtych
wytworach. Ale jeżeli zapytamy się o ogniwa drugiego rodzaju, t.j. te, które
stanowią przejścia między filozofią a innymi wytworami, jak n.p. teolo-
gia między religią a nauką, kaznodziejstwo między religią a sztuką, działal-
nością praktyczną, ~~szkoła~~ szkoła międzystosowanie nauki celem osiągnięcia prakty-
cznych celów między nauką a działalnością praktyczną, wirtuozostwo między
sztuką a działaniem praktycznym, obrzędy czynności między religią a dział-
nością praktyczną, Krytyka artystyczna między nauką a sztuką - jeżeli ze-
chcemy wskazać analogiczne przejściowe ogniwa między filozofią a innymi wy-
tworami umysłu ludzkiego, to nam się to nie uda, albowiem z tego, cośmy dotąd
o stosunku filozofii do tych innych wytworów powiezieli, wynika jasno, że
właśnie sama filozofia jest tem przejściem pomiędzy nimi. W dlatego powie-
dzieliśmy, że filozofia stoi pośrodku pomiędzy innymi wytworami, zajmuje po-
niekąd centralne stanowisko. Które wytwory łączy z sobą obok stosunku wzaje-
mego przedmiotowania także szereg ogniw pośrednich. Filozofia zaś jest tym

The first part of the document is a list of names and titles, including:

 1.

 2.

 3.

 4.

 5.

 6.

 7.

 8.

 9.

 10.

 11.

 12.

 13.

 14.

 15.

 16.

 17.

 18.

 19.

 20.

 21.

 22.

 23.

 24.

 25.

 26.

 27.

 28.

 29.

 30.

 31.

 32.

 33.

 34.

 35.

 36.

 37.

 38.

 39.

 40.

 41.

 42.

 43.

 44.

 45.

 46.

 47.

 48.

 49.

 50.

 51.

 52.

 53.

 54.

 55.

 56.

 57.

 58.

 59.

 60.

 61.

 62.

 63.

 64.

 65.

 66.

 67.

 68.

 69.

 70.

 71.

 72.

 73.

 74.

 75.

 76.

 77.

 78.

 79.

 80.

 81.

 82.

 83.

 84.

 85.

 86.

 87.

 88.

 89.

 90.

 91.

 92.

 93.

 94.

 95.

 96.

 97.

 98.

 99.

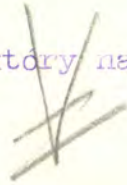
 100.

wytworem, który sam jest ogniwem pośrednim pomiędzy tamtymi wytworami. I to jest jej differentia specifica. Cokolwiek bądź byśmy chcieli jako ogniwo pośrednie stawić między filozofią z jednej strony a religią, nauką, sztuką i działalnością praktyczną z drugiej strony, będzie to zawsze filozofia, albo jakaś jej część, jakiś jej kierunek.

~~Przedstawiam tu historyczne pojęcie filozofii~~

W tym tkwi może podstawa tego t. zw. uniwersalnego charakteru filozofii, polegającego na jej wyjątkowym, centralnym stanowisku wśród wytworów ducha ludzkiego. Dzięki temu nie można jej koordynować tym innymi wytworom. ~~Można~~ ~~je~~ ~~jednak~~ ~~także~~, ~~jak~~ ~~to~~ ~~chce~~ ~~Hegel~~, ~~ale~~ ~~jeżeli~~ ~~ją~~ ~~postawimy~~ ~~tak~~ ~~jak~~ ~~Hegel~~ ponad wszystkie inne wytwory, ponad prawo i moralność, która umiemy zastrzeżać to, co tu nazwał ogólniej działalnością praktyczną, sztuką i religią, zatracimy w jej historycznym pojęciu właściwą miarę w ustosunkowaniu jej do nauki. Trzeba ją utrzymać na tym stanowisku, aby niejako była w równowadze względem tych innych wytworów, każdemu z nich równie bliska i dlatego w teorii choć faktyczny przebieg mógł być inny.

Ale jeszcze jest jeden moment, który nadaje filozofii wyjątkowe stanowisko.

kno, w przyrodzie i w sztuce, odczuwa je . Świat cały przedstawia mu się jako harmonijna całość, jako największe dzieło sztuki. A na koniec ma on swój pogląd na życie i działanie, płynący z wierzeń, mądrości i ukochania piękna. Tak jak posiada swój punkt widzenia na świat, jak opanowała wiedzę w jej podstawach i wynikach, jak otacza się w duszy i wokoło siebie tem co piękne, tak też panem jest życia swego, którem kieruje silną wolą oraz silną dłońią, siebie trzymając ostro w rękę, kierując się zasadami, które uznaje za słuszne. Jest on najdoskonalszym typem człowieka. Jest filozofem w najpełniejszym tego słowa znaczeniu. Taka filozofia, ^{to} ~~o~~ zaokrąglony pogląd na świat i życie, wytwór nie tylko funkcji intelektualnych, lecz wytwór wszystkich działań ducha ludzkiego i dlatego najpełniej go zadowalający. I teoretyczna potrzeba ducha ludzkiego znajduje tu swe pełne zadowolenie, i uczuciowa strona, zarówno gdy chodzi o stronę etstyczną, jak o stronę tych uczuć które wiążą się z najżywotniejszymi zagadnieniami życia ludzkiego, jak i na koniec potrzeba świadomego kierowania działaniem swoim i pragnienie szczęścia. Bo człowiek, posiadający tę idealną filozofię, byłby na wskrós szczęśliwy, byłby w posiadaniu tego, co uważa za prawdę, używałby tego, co odczuwa jako piękno, i urzeczywistniałby to, co poczytuje za dobro.

Tak pojęta filozofia, taki zaokrąglony pogląd na świat nie jest tedy ani wyłącznie nauką, ani wyłącznie religią, ani wyłącznie sztuką, ani wyłącznie ^{postawą życiową} działalnością, lecz tem wszystkim razem w należyтым ustosunkowaniu. Ognisko i centrum i skupienie wszelkiej działalności ducha. |||

A zajmując miejsce środkowe, łączy się taka filozofia z innymi wytworami ogniwami pośrednimi, które w miarę, jak się do nich zbliżają, coraz mniej mają charakteru filozoficznego, a coraz bardziej stają się podobne do danego innego typu wytworów. |^a Więcej między filozofią a religią mamy religijne poglądy na świat, ujęte już w karby i ramy pewnych dogmatów |

^b Między filozofią a sztuką mamy poetyckie poglądy na świat i ^{i filozoficzne drucie sztuki} życie, które stają się coraz bardziej wyłącznie wytworami artystycznych czynników ducha ludzkiego. |^c Między filozofią a działalnością praktyczną mamy poglądy życiowe, które są coraz mniej filozofią życia, a stają się coraz bardziej zastosowaną do pewnych celów techniką postępowania. |^d Między filozofią a nauką mamy szereg ogniw, które rżrazu bardzo filozoficzne jeszcze, w miarę, jak od przecięcia przekątnej idą ku kątowi, coraz bardziej tracą charakter filozoficzny, chociaż od filozofii otrzymują jeszcze bardzo wiele promieni. |^e Więcej mamy teorie poznania, a jeszcze bardzo ściśle związaną z poglądem na świat, z przekonaniem o stosunku podmiotu do

przemiotu, mamy jednak dalej też psychologię, która tkwi swymi korzeniami w filozofii, ale rozwija się też coraz bardziej w kierunku ku nauce zupełnie oddzielnej, a nawet ma w sobie bardzo filozoficzne i bardziej niefilozoficzne działy. Swoją charakter filozoficzny zjawiedyczna ona faktem, że zajmuje się duchem ludzkim, ^{które} ~~które~~ ^{Wł. rep} ~~przecie~~ ^{wytworem jest} ~~wytworami~~ są i filozofia. Więc z tego względu zajmuje ona ~~analogiczne~~ także wraz z filozofią centralne stanowisko, bo tylko na tle psychologii można zrozumieć powstawanie i rozwój wszystkich wytworów ducha ludzkiego oraz samej filozofii. Zresztą warto liczyć się z istnieniem t. zw. psychologii racjonalnej. Ale obok tego i takie zadania, które już tylko w bardzo pośrednim związku z tem pozostają, jak zagadnienia z psychofizjologii zmyślenia itd /: ~~A na koniec jest i filozofia życia.~~ Zob. o tem "o psychologii": /: ||| Można by powiedzieć, że psychologia jest nauką, która za przedmiot sobie wzięła to, z czego wszelkie wytwory wyrastają. Ale i na odwrót, i filozofia bierze sobie za przedmiot wytwory inne. Stąd Filozofia religii, Filozofia sztuki z estetyką, dalej filozofia nauki /: po części teoria poznania, po części logika, dalej Wissenschaftslehre: /, i ^(dynamizm i wyznaczenie filozofii życia) filozofia postępowania, która znan jest pod nazwą etyki ||| Tak więc filozofia opromienia sobą, wszystkie inne wytwory, daje każdemu z nich podstawę, punkt oparcia, ukoronowanie i zaokrąglenie. - A arazem w tym przeglądzie mamy wszystko, co

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

kiedkolwiek jako filozofia występowało. Mamy niejako ramy, w które to wszystko wchodzi. I naukowe i nienaukowe traktowanie pewnych zagadnień /: na psychologii okazać:/ albo na etyce:/ . Dalej ogólność- która za wsze względna, gdyż n.p. logika jest nauką ogólną względem nauk innych. i teoretyczność i praktyczność.

Rozumiemy tedy, co teraz to znaczy, że niektórzy nie chcą uczyć filozofii, lecz filozofowania. Zarazem też możemy sobie zdać sprawę z tego, jakie ramy, zadania, środki ma uniwersyteckie kształcenie się w filozofii. Uniwersytet ma przygotować przede wszystkim badaczy, a nie twórców. poglądów na świat, którzy powstają tak jak aryści niezależnie od nauki, która tylko daje im niejako środki, narzędzia, tło i grunt pod nogi. Kto nauczył Platona wytworzyć sobie jego pogląd na świat? Kto Kartezjusza, kto Kanta? Wpływ najrzućniejsze, duchy porzedników. Tego w żadnej szkole się nauczyć nie można, to rzez twórczego geniusza.

Co się może zrobić uniwersytet? - *at obok władzy na świat*

W twórca religii
artyista
geniusz etyczny
genialny barbar

*i inne filozofie obejmują zakres nauki:
 władza - nie: wie - które przymi - brania -
 etyka psychologii - etyka - etyka. [filozofie religii]
 etyka eto to ni przymi Komplexy]*

Teraz kolej str 4.

